

Gintaras - seniausia mūsų protėvių su Alpių šalimi siejusi grandis

Vokiečių ir lietuvių kalbomis išleistoje Judith Lewonig knygoje „Schweiz und Litauen. 15 000 Jahre Beziehungsgeschichte. Eine chronologische Übersicht / Lietuva ir Šveicarija. 15 000 metų santykių istorija. Chronologinė apžvalga“ abiejų šalių ryšiai pateikiami lyg margaspalvė mozaika, sudėliota iš skirtingų asmenybių ir įvykių, o jos pradžių pradžia - 13 000 m. pr. Kr. datuojami Baltijos gintaro gabalėliai, aptikti už 10 kilometrų nuo Berno.

Austrų žurnalistė ir knygų bei straipsnių autorė Judith Lewonig su pertraukomis gyvena Lietuvoje jau du dešimtmečius. Kadaisė atvykusi į Vilnių dirbti vokiškame leidinyje „Baltische Rundschau“, kuris tuo metu buvo leidžiamas Baltijos šalyse, žurnalistė susižavėjo Lietuva ir nutarė čia pasilikti. 2013 metais išleido knygą „Österreich und Litauen. 2500 Jahre Beziehungsgeschichte. Eine chronologische Übersicht Lietuva ir Austrija. 2500 metų santykių istorija. Chronologinė apžvalga“. Joje pasakojimas apie Lietuvos ir Austrijos ryšius taip pat prasideda nuo gintaro: Diurnberge, prie Zalcburgo, rastų prabangių papuošalų iš Baltijos gintaro amžius siekia 550 m. pr. Kr.

Balandžio 11 d. pristatydama Valdovų rūmuose knygą „Schweiz und Litauen. 15 000 Jahre Beziehungsgeschichte. Eine chronologische Übersicht / Lietuva ir Šveicarija. 15 000 metų santykių istorija. Chronologinė apžvalga“, Judith Lewonig priminė, kad kaip tik Tičino architektai daug prisidėjo prie Lietuvos valdovų rūmų dailinimo. Deja, dažnai šie šveicarai laikomi italų meistras, nes Tičinas yra Šveicarijos pietuose ir ribojasi su Italija.

Paminėjusi pirmuosius mus susiejusius gintaro radinius, autorė perėjo prie kitos reikšmingos sąsajos – šveicarų literatūros skaityklų Vilniuje ir Kaune. Pirmoji skaitykla buvo įsteigta Vilniuje 2000 metais. O tarp šių kertinių dalykų, kuriuos skiria 15 000 metų, ji atradusi labai daug sąlyčio taškų tarp šveicarų Lietuvoje ir lietuvių Šveicarijoje. Vienas tokių reikšmingų abiejų šalių santykių istorijos įvykių yra pirmasis Lietuvos vardo paminėjimas 1343 metais šveicariškame šaltinyje: „Johannes von Winterthuro knorinkoje“ aprašomas Lietuvos krikštas ir keletą kartų paminimas pavadinimas „Litaonie“ arba „Lytaonie“. O Dieboldo Schillingo *Berno miesto kronikose aptinkami ankstyviausi Žalgirio mūšio vaizdai – šios miniatiūros daugeliui žinomos ir Lietuvoje.*

Judith Lewonig ypač didelį įspūdį paliko vienuolių ryšiai: pirmosios lietuvės atvyko mokytis šalia Ingenbolio vienuolyno veikusioje katalikiškoje mokykloje-internate Theresianume 1902 m., o paskutinė lietuvė vienuolė mirė Šveicarijoje 2005 m. Ingenbolio vienuolyno kapinėse yra palaidota apie 50 iš Lietuvos kilusių vienuolių. Ingenbolio šv. Kryžiaus seserys Anykščiuose įkūrė Anykščiuose katalikų bendruomenę, nuo 1922 iki 1938 metų veikė jų įsteigta mokykla ir darželis.

Dar vienas įspūdingas ryšys sieja šveicarų irklutoją Wernerį Zimpferį ir Lietuvos sportininkus. Kadaisė pagelbėjęs Liucernoje vykusioje regatoje jauniems lietuvių irklutojams Einiui Petkui ir Juozui Bagdonui, vėliau tapusiems šios regatos nugalėtojais, šveicaras iki šiol remia Lietuvos irklavimo sportą ir palaiko Lietuvos rinktinės sportininkus visuose svarbiausiuose turnyruose.

Šalių pavadinimai „Šveicarija“ ir „Lietuva“ knygoje vartojami turint omenyje dabartines jų teritorijas, tačiau paprastumo dėlei jie taikomi ir kalbant apie laikus iki šių valstybių atsiradimo. Knyga chronologiškai suskirstyta į keturis skyrius: 13 000 m. pr. Kr. -XVI amžius, XVI-XVIII amžius, XIX-XX amžius ir XX-XXI amžius. Dvejus su puse metų rinkta medžiaga labai plati ir kiekviename skyriuje pristatomos to laikotarpio Lietuvos ir Šveicarijos santykius liudijančios asmenybės, organizacijos ir įvykiai, kaip rašoma knygos anotacijoje: „nuo šveicariškų Žalgirio mūšio piešinių iki Šveicarijos kaimo Lietuvoje. Nuo trisdešimties baroko architektų ir interjero meistrų iš Tičino, kurie per 300 metų kūrė Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, iki hidrotechniko iš Žemaitijos Šveicarijos Konfederacijoje. Nuo bombų gamintojo lietuvio Ciuriche iki Vilniaus burmistro šveicaro. Nuo lietuvių studentų ir doktorantų Fribūro universitete iki šveicarų dėstytojų ir kalbininkų fanatikų Kaune. Nuo lietuvių vienuolių Šveicarijoje iki šveicarių vienuolių Lietuvoje. Nuo diplomato iš Ženevos konkės

Kaune iki rankų chirurgijos genijaus iš Kauno Ženevoje. Nuo „lietuvio“ kapo Šveicarijos kalnuose iki traukinuko, dundančio per „Anykščių Šveicariją“.

Knygoje pristatoma ir Šveicarijos Lietuvių Bendruomenė, jos tikslai, minimas Bendruomenės parengtas dvikalbis leidinys „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje / Auf den Spuren litauischer Schriftsteller in der Schweiz“, pateikiantis dvylikos lietuvių rašytojų, kurie lankėsi, gyveno ir kūrė Šveicarijoje, portretus. Šis leidinys buvo dovana Lietuvai jos vardo paminėjimo 1000-mečio proga. Dvišalių santykių istoriją tęsia kita bendruomenės dovana tėvynei – Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui skirta paroda „Lietuvių Šveicarija“, jau metus keliaujanti po mūsų šalies miestų ir miestelių bibliotekas ir muziejus.

Parengė Audronė Jonikienė

Mielai pasidalysime svetainėje ir žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDA S

